

Vækst og naturkatastrofer gør fødevarer dyrere

En stigende efterspørgsel på grund af bedring i verdensøkonomien kombineret med russiske skovbrande og andre katastrofer skaber grobund for de mest voldsomme prisstigninger på fødevarer siden den regulære fødevarekrise i 2008

lemøsten, se sig om efter nye lande at importere fra.

»Samtidig med udbudschokket har efterspørgslen efter landbrugsvarer været jævnt stigende, efter den økonomiske krise er på retur. Siden ulykkerne i Rusland er der kommet andre forhold til, som har vedligeholdt prisstigningerne på landbrugsvarer. Det gælder for eksempel oversvømmelser i Australien og kraftig nedbør i Brasilien, der hæmmer høsten. Alt dette har skabt en ubalance på markedet,« siger han.

Trækker på lagrene

Råvareanalytiker i Jyske Bank Jeppe Tokkesdal fortæller, at produktionen af både majs, hvede og soja været dårlig i 2010 grundet vejrmæssige problemer. Det har gjort, at man begynder at trække på lagrene rundt omkring.

»Vi ser på mange måder det samme scenario, som vi så i foråret 2008, hvor fødevarerpriserne begynder at stige. Samtidig med at væksten begynder at være på et bedre spor i den globale økonomi, ser vi et stigende forbrug.

Faldende lagre og stigende forbrug er typisk gift for et råvaremarked,« siger han.

Der viser sig ifølge chefstrateg i Danske Bank Private Banking Anders Nellemose to parallelle forløb. For det første er der en langsigtet tendens, som er efterspørgselsorienteret.

»Det er en megatrend, der hedder, at vi bliver stadig flere mennesker på jordkloden

til at dele nogenlunde konstante ressourcer. Det presser priserne op,« siger han.

Derudover er der den mere kortsigtede tendens i forhold til udbud. Som producent vil man forsøge at planlægge at kunne opfylde den efterspørgsel, der er. Men når der så for eksempel indtræder voldsomme skovbrande i Rusland på kæmpestore arealer som i som-

meren 2010, så påvirker det, hvor meget der bliver udbudt.

»I forhold til oversvømmelserne i Australien som også er en stor fødevarerleverandør, er det ikke sikkert, det endnu kan afløses i, hvor meget der ligger på lagrene endnu, men det vil allerede blive indregnet i priserne, fordi vi jo kan forvente et midlertidigt stop for le-

verance af fødevarer derfra. Den slags udbudschok er også ekstremt vigtige for påvirkningen af fødevarerpriser,« siger han.

Klaus Kaiser påpeger, at der som sådan ikke er mangel på korn lige nu og derfor endnu ikke en decideret fødevarerkrise. Der er stadig korn på lagrene, men der bliver udbudt mindre, end der bliver efterspurgt, og

Majs er en af de afgrøder, som gav landmændene problemer sidste år. Dårligt vejr sendte udbyttet ned.
Foto: Luis Romero/Polfoto

derfor trækkes der stadig på lagrene.

»Der er en meget stærk sammenhæng imellem, hvor meget der er på lagrene og priserne på kornet. Når lagrene kommer tilstrækkeligt langt ned i forhold til efterspørgslen, så stiger usikkerheden, og det giver i reglen en prisreaktion,« siger han.

Samtidig med nervøsiteten, omkring hvor længe lagrene rækker, har der på det seneste været en periode med meget fugtigt vejr og en tidlig vinter, som har gjort det vanskeligt at tilså markerne. Det skaber usikkerhed om næste års høst, og den usikkerhed forplanter sig også i markederne.

»Vi står derfor i en situation, hvor der er meget stor usikkerhed omkring balancen mellem udbud og efterspørgsel. Det er dels på grund af, at 2010-høsten slog fejl mange steder og dels på grund af frygten for, at det samme sker igen i 2011, idet tilplantningen har været vanskelig mange steder. Men det er dog positivt, at lagrene er højere end under den sidste fødevarerkrise,« siger Klaus Kaiser.

majken.nielsen@borsen.dk

Vind og vejr udgør voldsom risiko

Før man giver sig i kast med investering i landbrug, er der flere ting at overveje. Jo mere direkte man eksponerer sig mod det, desto mere sårbar er man.

»Vejret spiller jo en umådelig stor rolle i denne type investeringer. Har man oversvømmelser, hvor landmændene ikke kan komme ud og sprøjte eller få sået, er det en virkelig en risikofaktor, som er svær for investor at forudse,« siger analytiker i Sydbank Søren Løntoft Hansen.

Derfor er der god grund til at træde varsomt – specielt hvis man har tænkt sig at gå efter råvarer.

»Vores generelle holdning er, at man skal være meget varsom med råvaremarkedet, fordi der er meget store udsving og en stor risiko forbundet med at investere i råvarer. Man skal aldrig investere i en enkelt råvare, men hellere sprede sin investering ud over flere,« siger råvareanalytiker i Jyske Bank Jeppe Tokkesdal.

Erhvervsøkonomisk chef i Videnscenter for Landbrug Klaus Kaiser understreger, at der er de samme risici på råvarer som på alle mulige andre finansielle produkter.

»Men størrelsen af udsvingene og hastigheden, som de kommer med, kan godt være større på råvarer end på renter, valuta og aktier. Det hænger sammen med, at der er en række risici, der i særlig grad gælder for landbrugsvarer. Vejret kan spille altafgørende ind. En dårlig høst kan fuldstændigt vende op og ned på et råvaremarked,« siger han.

En anden risiko kan være sygdomme. Hvis der for ek-

sempel udbryder kogalskab eller svinepest i et land, kan det lukke markedet ned, og det kan give meget stor prisvolatilitet. Også dette er en chokeffekt, man sjældent ser på andre markeder. Men volatile markeder er langt fra nogen garanti for, at investorerne holder sig på sikker afstand.

»Når der sker markante bevægelser på de finansielle markeder, uanset om det er råvarer eller andre produkter, så tiltrækker det investorer. Det skaber opmærksomhed, og typisk vil investorerne søge derhen, hvor der er mulighed for afkast. Store bevægelser på markederne giver selvfølgelig mulighed for tab, men altså også for afkast. Specielt når renterne er så lave som nu, er der hektisk søgen efter højere afkast,« siger Klaus Kaiser.

Heller ikke hvis man har valgt den lidt mere sikre vej og har investeret i et firma tilknyttet landbruget frem for de volatile råvaremarkeder, kan man vide sig 100 pct. sikker.

»Selskaber som er eksponeret mod landbruget vil i nogen grad lide under den afledte effekt af det, der sker på det primære landbrugsmarked. Men der er trods alt en slags stødpude imellem, for eksempel i form af en kapitalbuffer i selskaberne, som gør, at de i en periode kan modstå begivenhederne på råvaremarkederne,« siger Klaus Kaiser.

Typisk vil et selskab også være eksponeret mod flere markeder og have flere forskellige produkter, og det vil fungere som risikospredning.

Sådan tjener du penge på dyr mad

Prisstigninger på mad behøver ikke udelukkende betyde gener – hvis man som investor positionerer sig rigtigt, kan man tjene på dem.

Investering i indeksobligationer kan opveje inflationen

Danske Invest Globale Indeksobligationer, DKK pr. bevis

112

Selskaber med tilknytning til landbruget kan nyde godt af prisstigninger

Auriga

Kursudvikling, DKK pr. aktie

250

Yara

Kursudvikling, NOK pr. aktie

500

Råvarer

AF MAJKEN SØNDERGÅRD
NIELSEN

Dårlig timing og uheldige begivenheder ligger til grund for de eksploderende prisstigninger på fødevarer. Det vurderer erhvervsøkonomisk chef i Videnscenter for Landbrug, Klaus Kaiser.

»De voldsomme prisstigninger er især afledt af en serie af uheldige omstændigheder omkring udbuddet. Det, der for alvor startede det, var en længere periode med tørke og voldsomme brande i Rusland og de omkringliggende lande,« siger han.

Rusland er normalt stor-eksportør af korn, men på grund af brandene blev der indført et eksportforbud. Derfor måtte de lande, der tidligere aftog store mængder korn, for eksempel i Mel-

ske gødningsproducent Yara som et interessant selskab.

»I stedet for plantebeskyttelsesmidler fremmer disse

Eksperternes bedste bud

Analytikerne giver her deres bud på hvilke selskaber, der giver investor eksponering mod landbruget og dermed de eksploderende fødevarerpriser.

Hvis
skal
være
re p
ud i
gen
mar
det
sva

I Syd
fra l
inve
forv
ger
Der

Kin
Ves
en:
gin
Ind
van
lan
nin
for
bec
vok